

Brüssel, 25. november 2019
(OR. en)

14456/19

DEVGEN 213
SUSTDEV 165
ACP 136
RELEX 1090

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Kuupäev:	25. november 2019
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	12700/19
Teema:	Ebavõrdsuse käsitlemine partnerriikides – Nõukogu järeldused (25. november 2019)

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu järeldused ebavõrdsuse käsitlemise kohta partnerriikides, mis võeti vastu 25. novembril 2019 toimunud nõukogu 3732. istungil.

Ebavõrdsuse käsitlemine partnerriikides**Nõukogu järeldused**

1. Nõukogu märgib murega, et paljud partnerriigid seisavad endiselt silmitsi ebavõrdsusega, mis on suurem kui 30 aastat tagasi, ning et see ohustab kestlikku arengut ja kestliku arengu tegevuskava 2030 rakendamist. Nõukogu tunnistab ebavõrdsuse mitmemõõtmelisust, see hõlmab majanduslikke, sotsiaalseid, poliitilisi ja keskkonnaaspekte ning nõuab kiiret tähelepanu.
2. Nõukogu märgib, et ebavõrdsus pidurdab tunduvalt vaesuse kaotamist ja jätkusuutlikku majanduskasvu. See võib ohustada demokraatiat, sotsiaalset ühtekuuluvust ja kaasatust, vastupanuvõimet ja stabiilsust. Samuti võib ebavõrdsus süvendada keskkonnaseisundi halvenemist, kliimamuutusi ja sundrännet ning aidata kaasa ebaseaduslikule rände. Nõukogu on mures, et kliimamuutused ja keskkonnaseisundi halvenemine ähvardavad kahjustada riikide võimet saavutada kestlik areng, majandada loodusvarasid säästvalt ning kaotada vaesus ja ebavõrdsus selle eri vormides.
3. Nõukogu tuletab meelde, et tegevuskava 2030 annab võimaluse positiivseteks muutusteks. Samuti tuletab nõukogu meelde kestliku arengu eesmärki nr 10 „Vähendada ebavõrdsust nii riikide sees kui ka nende vahel“ ning asjaolu, et ebavõrdsuse käsitlemist rõhutatakse kogu tegevuskavas 2030, sest see võib kiirendada paljude muude eesmärkide, sealhulgas kestliku arengu eesmärgi nr 1 „Kaotada kõikjal vaesus mis tahes kujul“ saavutamist ning on hädavajalik, et täita kohustus mitte kedagi kõrvale jätta ja jõuda kõigepealt kõige mahajäänumateni.
4. Nõukogu kinnitab veel kord, et ebavõrdsuse vähendamine on Euroopa Liidu sisene ja väline prioriteet ning et võrdsus ja solidaarsus on Euroopa Liidu ja tema välistegevuse aluseks olevate väärtuste ja põhimõtete hulgas, nagu on sätestatud aluslepingutes. Euroopa Liidu üldises välis- ja julgeolekupoliitika strateegias tuleb meelde kohustust võidelda vaesuse ja ebavõrdsuse vastu ning 2017. aasta Euroopa arengukonsensus seatakse üheks ELi arengupoliitika prioriteediks vaesuse kaotamine ning diskrimineerimise ja ebavõrdsuse vähendamine.

5. Nõukogu tuletab meelde oma 8. juuli 2019. aasta järeldusi „Kestliku arengu eesmärkide toetamine kogu maailmas“,¹ milles tervitatakse eelkõige ELi ja liikmesriikide suuremaid jõupingutusi, et jõuda nendeni, kes on äärmises vaesuses, ning võidelda ebavõrdsuse kõikide vormide vastu vastavalt põhimõttele, mille kohaselt ei jäeta kedagi kõrvale ja püütakse vältida ebavõrdsuse edasikandumist ühelt põlvkonnalt teisele.
6. Nõukogu peab tervitatavaks komisjoni talituste töödokumenti „Euroopa uue arengukonsensuse rakendamine – ebavõrdsuse vähendamine partnerriikides“ kui väärtuslikku panust aruteludesse selle üle, kuidas ebavõrdsuse vähendamist veelgi rohkem integreerida ELi arengukoostöösse kooskõlas konsensusega, milles kutsutakse ELi ja selle liikmesriike üles tugevdama oma vahendeid ja lähenemisviise, et suurendada nende tõhusust ebavõrdsuse vähendamisel, ja võtma ebavõrdsuse vähendamist arvesse oma arengukoostöös.
7. Nõukogu peab tervitatavaks ka 2019. aasta juulis toimunud ÜRO kestliku arengu kõrgetasemelise poliitilise foorumi kohtumist, kus läbivaadatavate eesmärkide seas oli kestliku arengu eesmärk nr 10, ning võtab teadmiseks ÜRO 2019. aasta aruande kestliku arengu eesmärkide kohta, milles leitakse, et ebavõrdsuse suurenemine riikide vahel ja riikide sees on jätkuvalt murettekitav. Lisaks võtab nõukogu teadmiseks hiljuti avaldatud ülemaailmse kestliku arengu aruande, milles toonitatakse, et kui ebavõrdsuse küsimust rahvusvahelise arengu kontekstis ei käsitleta, jäävad kestliku arengu eesmärgid saavutamata.
8. Nõukogu kinnitab veel kord, et inimõigused, hea valitsemistava ja õigusriik on äärmiselt olulised haavatavas olukorras olevate inimeste võimestamiseks ja toetamiseks ning loovad parima aluse rahumeelse ja kaasava ühiskonna jaoks. Nõukogu tunnistas ka kodanikuühiskonna olulist rolli muutuste hoogustajana. Nõukogu rõhutab, et äärmiselt oluline on võimaldada demokraatlike protsesside toimumist, mille abil on võimalik ka ennetada ja ohjata konflikte ning luua eeldused stabiilseteks ja rahumeelseteks ühiskondadeks.

¹ 10997/19.

9. Diskrimineerimist kui ebavõrdsuse põhjust tuleb käsitleda põhjalikult ja kõigis selle vormides, muu hulgas diskrimineerimist etnilise päritolu, soo, vanuse, puude, usutunnistuse või veendumuste, seksuaalse sättumuse ja soolise identiteedi alusel. Samuti tuleks käsitleda diskrimineerivaid seadusi ja norme. Soolise võrdõiguslikkuse tagamiseks tuleks edendada naiste ja tütarlaste õigusi ja mõjuvõimu suurendamist, et saavutada kestliku arengu eesmärk nr 5.
10. Nõukogu kinnitab taas, kui oluline on poliitikavaldkondade arengusidusus kestliku arengu eesmärkide saavutamisel ja ebavõrdsuse vähendamisel. Samuti tunnustab nõukogu poliitikavaldkondade arengusidususe lisaväärtust, sest see aitab oluliselt kaasa laiemale, poliitikavaldkondade kestliku arengu sidususe eesmärgile. Sellised tugevad kooskõlastusmehhanismid ja -vahendid nagu komisjoni parema õigusloome poliitika on ELi ja liikmesriikide tasandil jätkuvalt olulised, et kontrollida poliitikameetmete rakendamist ning tõhusalt kohaldada poliitikavaldkondade arengusidusust tegevuskava 2030 ELis rakendamise ja ebavõrdsuse vähendamise kontekstis. Samuti tuleks tagada tõhustatud dialoog erinevate sidusrühmadega, näiteks kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, kodanikuühiskonna, erasektori ja rahvusvaheliste organisatsioonidega.
11. Nõukogu võtab teadmiseks suured edusammud, mida on ELi arengukoostöös tehtud partnerriikides ebavõrdsust põhjustavate tegurite käsitlemisel poliitika ja sekkumiste kaudu asjaomastes valdkondades.
12. Nõukogu rõhutab, et ELi ja liikmesriikide arengukoostöös on vaja veelgi rohkem käsitleda partnerriikides ebavõrdsust põhjustavaid tegureid, eelkõige suurendades olemasolevate poliitikate ja meetmete mõju ning töötades välja uusi lähenemisviise, sealhulgas tehes järgmist:
- a) tugevdades õigustel põhineva lähenemisviisi rakendamist arengukoostöös;
 - b) edendades soolist võrdõiguslikkust ELi soolise võrdõiguslikkuse tegevuskava (2016–2020) ja muude asjaomaste ELi poliitikameetmete tugevama rakendamise kaudu;

- c) edendades demokraatiat, inimõigusi ja õigusriiki ELi inimõiguste ja demokraatia tegevuskava (2015–2019) tugevama rakendamise kaudu, sealhulgas kohustudes toetama reageerimisvõimelist, osalemist võimaldavat ja esinduslikku otsustusprotsessi ning pöörates oma välispoliitikas rohkem tähelepanu majanduslikele, sotsiaalsetele ja kultuurilistele õigustele;
- d) investeerides rohkem inimarengusse, eelkõige tervisesse ning kaasavasse ja kättesaadavasse kvaliteetsesse haridusse kõigi jaoks, sealhulgas põhiharidusse, kutseharidusse ja -koolitusse ning kõrgharidusse, samal ajal edendades valdkonnaüleseid lähenemisviise nende investeeringute tõhususe maksimeerimiseks;
- e) edendades kaasava ja jätkusuutliku majanduskasvu mudeleid, mis toovad kasu neile, kelle sissetulek kuulub 40 % kõige väiksemate sissetulekute hulka, maksu- ja tööturupoliitika kaudu, sealhulgas palgapoliitika ja riigisiseste vahendite kasutuselevõtmise kaudu, võideldes samal ajal ka olemasoleva ebavõrdsuse vastu;
- f) toetades jätkusuutlikke ja universaalseid sotsiaalkaitstesüsteeme, tagades üldise juurdepääsu põhiteenustele ja toetades uuenduslikke sotsiaalseid tavaid;
- g) toetades inimväärsete töökohtade loomist, eelkõige noorte ning vaesuses elavate ja mitteametlikus sektoris töötavate inimeste jaoks, samuti naiste täielikku tööhõivet;
- h) edendades jätkusuutlikku investeerimist ja koostööd erasektoriga, sealhulgas mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtetega; innustades erasektorit panustama kestliku arengu eesmärkide täitmisel kaasavate turupõhiste partnerluste, investeeringute ja ärimudelite kaudu kooskõlas vastutustundliku ettevõtluse rahvusvaheliselt kokku lepitud põhimõtetega;
- i) tõhustades tegevust, et leevendada kliimamuutusi, suurendada kogukondade suutlikkust nende mõjuga kohaneda, suurendada vastupanuvõimet ja kaitsta bioloogilist mitmekesisust, samuti loodusvarade säästvat majandamist;
- j) kasutades ära digiteerimist, ühenduvust ja tehnoloogilist muutust ning investeerides taristusse, teadusuuringutesse ja innovatsiooni kaasatust suurendaval viisil.

13. Nõukogu on seisukohal, et EL ja selle liikmesriigid peaksid võtma ebavõrdsuse vähendamist programmis ja projektitsükli arvesse, rohkem integreerides ebavõrdsuse küsimust riikide olukorda käsitlevatesse analüüsidesse ja riigi abiprogrammide väljatöötamisse, muu hulgas eelhindates programmides ja projektides ebavõrdsuse mõju ja ebavõrdsusega seonduvaid näitajaid, kui see on teostatav.
14. Nõukogu rõhutab, kui oluline on, et EL ja liikmesriigid jätkaksid suuremat koostööd, nt järgides asjakohasel juhul ühiseid lähenemisviise riigi tasandil, et vähendada ebavõrdsust partnerriikides. Nõukogu rõhutab ka, et oluline on tugevdada partnerlusi rahvusvaheliste partnerite, erasektori, akadeemiliste ringkondade, kodanikuühiskonna ja muude asjaomaste sidusrühmadega. Sellega seoses tunnustab nõukogu G7 algatust „*Gender at the Center*“ meeste ja naiste ebavõrdsuse vastu võitlemisel.
15. Nõukogu rõhutab vajadust kohandatud kaasamise järele, et tegeleda spetsiifiliste probleemide ja ebavõrdsuse ainulaadse dünaamikaga partnerriikides. Sellega seoses märgib nõukogu, et madala sissetulekuga riikides, kus valitseb nii suur vaesus kui ka ebavõrdsus, on ametliku arenguabi andmisel jätkuvalt oluline roll ebavõrdsuse vähendamise poliitika kujundamisel ja rakendamisel. Ebavõrdsuse küsimust käsitleva poliitika meetmed keskmise sissetulekuga riikides, millest paljudes on endiselt suur arv vaesuses elavaid inimesi ning kus valitseb sageli väga suur ebavõrdsus ja sotsiaalne tõrjutus, hõlmavad eelkõige selliseid vahendeid nagu poliitikadialoog, teadmiste ja oskusteabe vahetamine ning tehniline abi, ja sellega seoses tuletab nõukogu meelde ka koostööd enamarenenud arenguriikidega vastavalt konsensussele.
16. Samuti rõhutab nõukogu vajadust täiustada andmeid ja teadmisi, sealhulgas kogudes liigendatud andmeid, muu hulgas seoses naiste, laste ja noortega, samuti puuetega inimeste ja teiste marginaliseerunud kogukondades elavate ja haavatavas olukorras olevate inimestega, ning parandada seonduvat institutsioonilist suutlikkust.
17. Nõukogu on seisukohal, et EL ja liikmesriigid peaksid suurendama jõupingutusi, et rakendada ELi meetmed, mis aitavad vähendada ebavõrdsust partnerriikides, ja võtma neid kaalutlusi arvesse oma vastavas arengukoostöö poliitikas.